

Узагальнення

практики вирішення Київським окружним адміністративним судом впродовж 2016 року адміністративних справ зі спорів з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження

На виконання плану роботи на перше півріччя 2017 р. у Київському окружному адміністративному суді (далі КОАС) здійснено вивчення та аналіз судової практики стосовно розгляду та вирішення справ з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження.

Об'єктом дослідження були судові рішення Київського окружного адміністративного суду, прийняті упродовж 2016 року у справах з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження.

Метою даного узагальнення є:

- виявлення проблемних питань, що виникають під час розгляду та вирішення справ зазначеної категорії, найбільш характерних порушень чи неправильного застосування норм матеріального та процесуального права, що регламентують вирішення таких спорів;
- вивчення причин їх виникнення та виявлення шляхів їх усунення;
- формування єдиного підходу до вирішення спорів зазначеної категорії та забезпечення однакового застосування законодавства, що регулює дані правовідносини.

Питання, що підлягають з'ясуванню:

- кількість позовів зі спорів зазначеної категорії, що надійшла до суду протягом 2016 року.;
- причини, що сприяли виникненню спорів;
- статистичні дані щодо розгляду справ зазначеної категорії (кількість розглянутих справ, та результат розгляду (кількість позовів, які було задоволено, кількість, по яких відмовлено у задоволенні; кількість скасованих, змінених, або залишених без змін за наслідками апеляційного та касаційного оскарження);
- характерні приклади із судової практики і проблеми, що виникають при вирішенні зазначених спорів;
- пропозиції щодо заходів, які необхідно вжити для формування єдиної судової практики з цієї категорії спорів.

Судову практику досліджуваної категорії справ характеризують такі статистичні показники.

Впродовж 2016 року у провадженні КОАС перебувало **173** адміністративні позови зі спорів з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження.

Всього розглянуто **148** адміністративних справ та матеріалів позовних заяв зазначеної категорії.

За результатами розгляду:

- постановлено ухвали про повернення позовної заяви у **42** справах;

- 16 позовних заяви залишено без розгляду на стадії відкриття провадження у справі (ст. 100 КАС України);
- постановлено 19 ухвал про відмову у відкритті провадження у справі;
- 57 справ розглянуто з ухваленням постанов, з них із задоволенням позову – 41;
- постановлено 1 ухвалу про передачу справи за підсудністю до іншого суду;
- закрито провадження у 4 справах;
- у 9-ти справах постановлено ухвали про залишення позовної заяви без розгляду.

В апеляційному порядку оскаржено 18 судових рішень КОАС, прийнятих за результатами розгляду справ зазначеної категорії у 2016 році.

За результатами розгляду апеляційних скарг, поданих на рішення КОАС у справах зазначеної категорії, судом апеляційної інстанції переглянуто рішення у 15-ти справах, з яких:

- скасовано 5 судових рішень (27,8% від загальної кількості оскаржених судових рішень), зокрема, 4 постанови (810/5563/15, 810/443/16, 810/2363/16, 810/2893/16) та 1 ухвалу (810/3344/16);
- залишено без змін 10 судових рішень (55,6%), а саме: 4 постанови (361/5725/15, 372/3719/15, 810/1577/16, 810/3430/16) та 6 ухвал (810/5563/15, 361/5725/15, 810/5787/15, 810/222/16, 810/2814/16; 810/2979/16).

Впродовж 2016 року Вищим адміністративним судом України було витребувано з КОАС для перегляду в касаційній інстанції 5 адміністративних справ зі спорів з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження, та станом на 31 грудня 2016 року до КОАС витребувані справи не повертались.

Наведені статистичні дані свідчать, що переважна більшість справ досліджуваної категорії вирішується Київським окружним адміністративним судом правильно, з повним та ретельним вивченням обставин справи, із застосуванням напрацьованої практики Верховного Суду України.

Зокрема, в якості прикладу можна навести справу №810/3430/16 за позовом Радченка Олексія Володимировича до Департаменту ДВС Міністерства юстиції України про визнання протиправною та скасування постанови від 18.10.2016 року про закінчення виконавчого провадження за виконавчим листом №810/3107/15, виданим Київським окружним адміністративним судом 20.10.2015 року.

Так, під час розгляду справи КОАС було встановлено, що 21.12.2015 року постановою державного виконавця відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Онопрієнко Інною Віталіївною відкрито виконавче провадження за виконавчим листом № 810/3107/15 від 20.10.2015, виданим Київським окружним адміністративним судом. Згідно даного листа, Міністерство екології та природних ресурсів України, впродовж 48 годин з дня отримання копії постанови суду, зобов'язано надати позивачу відповідь на запит на інформацію від 17.06.2015 року щодо рівня забруднення атмосферного повітря у районах Київської області, заходів з ліквідації забруднення навколишнього природного середовища і регенерації забрудненого атмосферного повітря тощо.

У жовтні 2016 року виконавчий документ, разом з матеріалами виконавчого провадження № 49682059, був переданий головному державному виконавцю відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України.

Натомість, з дня одержання виконавчого документа головний державний виконавець відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Мазур Г.І. не здійснив жодного заходу примусового виконання рішення. При цьому, 18.10.2016 року винесено постанову про закінчення виконавчого провадження, в якій зазначив: “Фактичне виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом. До відділу надійшов лист Мінприроди України від 30.09.2016 № 5/3-6/9246, яким повідомлено, що листом від 28.09.2016 № 7/3248-16 надано відповідь на запит гр. Радченка О.В. від 17.06.2015, копія відповіді додається”.

Суд першої інстанції, задовольняючи позовні вимоги, зазначив, що у вищевказаному листі від 28.09.2016 № 7/3248-16 ніякої інформації про показники рівня забруднення найважливіших елементів довкілля (зокрема, атмосферного повітря), а також про інші, зазначені в запиті, випадки забруднення атмосферного повітря в листі Міністерства екології та природних ресурсів України не міститься, а отже, таку кореспонденцію не можна вважати відповіддю на запит на інформацію від 17.06.2015 року. Як наслідок, не можна вважати і виконаною постанову Київського окружного адміністративного суду від 17.09.2015 у справі № 810/3107/15, у повному обсязі, що виключає підстави для закінчення виконавчого провадження.

Зі вказаним висновком суду першої інстанції погодився Київський апеляційний адміністративний суд, який ухвалою від 07.02.2017 залишив без змін постанову КОАС від 03.11.2016.

Аналіз скасованих судом апеляційної інстанції судових рішень КОАС свідчить, що причиною скасування здебільшого є неправильне застосування судом першої інстанції норм матеріального права, пов'язане з розбіжностями в тлумаченні положень чинного законодавства.

Так, зокрема, у справі №810/5563/15 предметом спору були вимоги позивача про звільнення з-під арешту майна, що належить ПАТ “Броварський завод пластмас”, переданого в іпотеку ПАТ “Всеукраїнський Акціонерний Банк” (позивач), накладеного постановою відділу державної виконавчої служби Броварського міськрайонного управління юстиції від 14 листопада 2014 року ВП № 45454004.

В обґрунтування своїх вимог позивач посилався на те, що вищевказаною постановою були порушені його права як іпотекодержателя щодо заставного майна, у зв'язку з чим просив суд звільнити майно з-під арешту, накладеного після виникнення права іпотеки позивача, та зобов'язати відповідача здійснити всі необхідні дії для зняття такого арешту та вилучити реєстраційний запис про обтяження з реєстру.

Постановою Київського окружного адміністративного суду від 04 січня 2016 року у задоволенні позову відмовлено.

Відмовляючи у задоволенні позовних вимог, суд першої інстанції виходив з того, що саме по собі існування зареєстрованого обтяження ще не порушує прав позивача. При цьому, позивачем не доведено обставин звернення ним стягнення на

предмет іпотеки відповідно до вимог Закону України “Про іпотеку” для задоволення своїх прав як іпотекодержателя.

Однак, зі вказаною правовою позицією не погодився Київський апеляційний адміністративний суд, який постановою від 22.03.2016 скасував постанову суду першої інстанції та прийняв нову про задоволення позову.

Так, суд апеляційної інстанції зазначив, що зважаючи на ту обставину, що накладення арешту має своїм наслідком заборону відчуження арештованого майна, ним порушується право іпотекодержателя в разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмета іпотеки. Зі змісту частин 6 та 7 статті 3 Закону № 898-IV убачається, що у разі, якщо належним чином зареєстрована іпотека виникла раніше накладення арешту для забезпечення реального виконання рішення суду щодо задоволення вимог стягувачів, відмінних від іпотекодержателя, суд повинен приймати рішення про звільнення з-під арешту іпотечного майна. При цьому не має підстав відмовляти у звільненні з-під арешту зазначеного майна у зв'язку з відсутністю факту реального порушення забезпеченого іпотекою зобов'язання боржником на момент пред'явлення відповідної вимоги. Факт порушення основного зобов'язання, забезпеченого іпотекою, виступає лише умовою реалізації гарантованих іпотекою прав іпотекодержателя й не пов'язується з його існуванням, а отже, і порушенням шляхом арешту та заборони відчуження предмета іпотеки.

Ще одним прикладом неоднакового застосування норм матеріального права судами першої та апеляційної інстанцій є справа №810/2363/16.

Так, Державне підприємство спиртової та лікеро-горілчаної промисловості “Укрспирт” звернулося до суду з позовом до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача Державна фіскальна служба України, про скасування постанови про відкриття виконавчого провадження № 51720887 від 21.07.2016.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що спірна постанова була прийнята на підставі дублікату виконавчого листа № 810/549/15 від 18.03.2016, стягувачем за яким є контролюючий орган - Державна фіскальна служба України, а тому для виконання вказаного судового рішення передбачений окремий порядок, який регулюється Податковим кодексом України та є самостійним, тобто здійснюється без залучення органів державної виконавчої служби.

Суд першої інстанції постановою від 06.09.2016 в позові відмовив, зазначивши, що на виконання судового рішення в адміністративній справі №810/549/15 Київським окружним адміністративним судом 18.03.2016 було видано дублікат виконавчого листа про стягнення з Державного підприємства спиртової та лікеро-горілчаної промисловості “Укрспирт” до бюджету штраф у розмірі 186956800 грн. 16 коп., у зв'язку з чим відповідно до вимог чинного законодавства відповідач був зобов'язаний відкрити виконавче провадження з примусове виконання дублікату виконавчого листа № 810/549/15.

Однак, з наведеною правовою позицією не погодився Київський апеляційний адміністративний суд, який постановою від 27.10.2016 скасував постанову суду першої інстанції та прийняв нову про задоволення позову.

Так, суд апеляційної інстанції зауважив, що Податковим кодексом України встановлено особливий порядок виконання судових рішень про стягнення коштів з

платника податків у рахунок погашення податкового боргу. Органами стягнення за такими рішеннями, які здійснюють процедуру їх примусового виконання, є контролюючі органи в розумінні Податкового кодексу України.

Тобто, процедура погашення податкового боргу є самостійною процедурою, яка регулюється окремими нормами Податкового кодексу України, а не законодавством про виконавче провадження.

Виняток із наведеного правила становить процедура стягнення податкового боргу з фізичної особи.

На відміну від загального правила, передбаченого пунктом 95.3 статті 95 ПК України, відповідно до пункту 87.11 статті 87 цього Кодексу орган стягнення звертається до суду з позовом про стягнення суми податкового боргу платника податку - фізичної особи. Стягнення податкового боргу за рішенням суду здійснюється державною виконавчою службою відповідно до закону про виконавче провадження.

З урахуванням цього, суд апеляційної інстанції зауважив, що протиставлення процедури погашення податкового боргу з фізичної та юридичної осіб (у першому випадку державна виконавча служба залучається, а в другому - ні) підтверджує, що Податковий кодекс України чітко розрізняє відповідні процедури. Зазначене слугує на користь висновку про відсутність необхідності відкриття виконавчого провадження в разі погашення податкового боргу юридичних осіб.

В якості прикладу оскарження стороною виконавчого провадження бездіяльності державного виконавця можна навести справу №810/2893/16.

Так, до Київського окружного адміністративного суду звернувся Кабанов Володимир Іванович з позовом до Дніпровського відділу державної виконавчої служби міста Дніпродзержинськ Головного територіального управління юстиції у Дніпропетровській області, в якому з урахуванням уточнень, просив суд:

- визнати протиправною бездіяльність державного виконавця Дніпровського відділу державної виконавчої служби міста Дніпродзержинськ Головного територіального управління юстиції у Дніпропетровській області щодо ненадсилання боржнику документів виконавчого провадження;

- стягнути з відповідача на користь Кабанова В.І. матеріальну шкоду у розмірі 12500 грн.;

- стягнути з відповідача на користь Кабанова В.І. моральну шкоду у розмірі 2000 грн.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що 30 серпня 2015 року на підставі протоколу про адміністративне правопорушення серії АП1 № 137435, інспектором ДПС винесено постанову серії ПС2 № 542723, відповідно до якої Кабанова В.І. притягнуто до адміністративної відповідальності та накладено штраф у розмірі 255 грн. Позивач оскаржив зазначену постанову до суду та 01.04.2016 року її було визнано протиправною та скасовано. Проте, 24 серпня 2016 року позивач був зупинений інспектором ДПС Головного управління Національної поліції в Полтавській області, оскільки автомобіль, що належить позивачу перебуває у розшуку. Інформацію про розшук внесено до системи "Рубеж" на підставі постанови відповідача про арешт автомобіля Hyundai Accent та про його розшук від 16.06.2016 року. У зв'язку із викладеними обставинами, транспортний засіб позивача було вилучено і доставлено на спеціальний майданчик.

Як в подальшому стало відомо, що 05.11.2015 року відповідачем було відкрито виконавче провадження з примусового стягнення з Кабанова В.І.

вищенаведеного штрафу. В межах виконання зазначеного виконавчого провадження державним виконавцем винесена постанова про розшук та арешт майна, що у кінцевому випадку призвело до затримання працівниками ДАІ транспортного засобу позивача та доставлення його на спеціальний майданчик. Позивач вважає зазначені дії відповідача протиправними, оскільки про відкриття виконавчого провадження йому не було відомо, жодних повідомлень з виконавчої служби не надходило. Вважає, що така бездіяльність спричинила додаткові витрати, розлад здоров'я, в результаті чого йому завдано матеріальної та моральної шкоди.

Вирішуючи спір по суті, суд першої інстанції зазначив, що виходячи з норм чинного законодавства, державний виконавець після відкриття виконавчого провадження повинен був не пізніше наступного робочого дня надіслати постанову про відкриття провадження рекомендованим листом з повідомленням про вручення, однак, як встановлено судом із витребуваної копії виконавчого провадження, що прошите, пронумероване та скріплене печаткою відповідача, постанову про відкриття виконавчого провадження ВП № 49246762 від 05.11.2015 року, в якій було встановлено семиденний строк для добровільного виконання, позивачу надіслано не було. У зв'язку з цим суд погодився з твердженнями позивача щодо протиправної бездіяльності державного виконавця Дніпровського відділу державної виконавчої служби міста Дніпродзержинськ Головного територіального управління юстиції у Дніпропетровській області.

Суд також погодився з обґрунтованістю вимог позивача про відшкодування йому матеріальної шкоди у розмірі 12500,00 грн., оскільки через встановлені судом протиправні дії виконавчої служби позивач був вимушений повернути майбутньому покупцю автомобіля завдаток, що передбачено умовами договору.

Київський апеляційний адміністративний суд в постанові від 22.03.2017 погодився з позицією суду першої інстанції щодо протиправної бездіяльності державного виконавця Дніпровського відділу державної виконавчої служби міста Дніпродзержинськ Головного територіального управління юстиції у Дніпропетровській області, проте зазначив, що направлення копії такої постанови із порушенням строку не призводить до завдання позивачу матеріальної шкоди з наступних підстав.

Так, суд апеляційної інстанції звернув увагу на те, що державним виконавцем було надіслано постанову у встановлений ст. 31 вказаного Закону спосіб, а саме рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Не отримання позивачем рекомендованого листа відбулось з незалежних від державного виконавця причин, а саме внаслідок повернення кореспонденції за закінченням терміну зберігання із відповідною відміткою відділення поштового зв'язку, що вважається належним врученням.

При цьому, постанова від 05.11.2015 р. ВП № 49246762 вважається належно врученою із часу повернення листа, а саме згідно відмітки пошти у грудні 2015 року, а попередній договір щодо продажу автомобілю позивачем укладено вже у квітні 2016 року.

За таких обставин, на думку колегії суддів, доводи позивача про стягнення за рахунок Дніпровського ВДВС м. Кам'янське ГТУЮ у Дніпропетровській області упущеної матеріальної вигоди в розмірі 12500,00 грн. є необґрунтованими, тому позовні вимоги в цій частині не підлягають задоволенню.

Враховуючи вищевикладене, постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 22.03.2017 скасовано постанову КОАС у цій справі в

частині вимог про стягнення матеріальної шкоди.

Окремо слід звернути увагу на проблеми визначення підвідомчості справ з приводу забезпечення юстиції, зокрема зі спорів у сфері виконавчої служби та виконавчого провадження, оскільки відповідні справи розглядаються, окрім адміністративних судів, також місцевими загальними та господарськими судами.

Так, відповідно до частин 4-5 статті 82 Закону України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 №606 рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами до суду, який видав виконавчий документ, а іншими учасниками виконавчого провадження та особами, які залучаються до проведення виконавчих дій, - до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

Рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб) можуть бути оскаржені до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

Згідно з частиною 1 статті 74 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 №1404 рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому законом.

Отже, критеріями визначення юрисдикції судів щодо вирішення справ з приводу оскарження рішень дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення є юрисдикційна належність суду, який видав виконавчий документ, та статус позивача як сторони у виконавчому провадженні.

Таким чином, до юрисдикції адміністративних судів належать усі справи з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби щодо виконання судових рішень на підставі виконавчих документів, виданих судами всіх юрисдикцій, за винятком тих, які видано загальними та господарськими судами у разі звернення до суду сторін відповідного виконавчого провадження чи їхніх представників.

Така правова позиція викладена, зокрема, в постанові Пленуму Вищого адміністративного суду України від 13.12.2010 N 3 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби».

Водночас, певні складнощі виникають у разі судового оскарження рішень, дій та бездіяльності державних виконавців, які пов'язані з виконанням рішень в рамках зведеного виконавчого провадження, або постанов ВДВС про накладення штрафу за невиконання судового рішення або стягнення виконавчого збору, у тому числі у разі виведення в окреме виконавче провадження..

Так, постановою Київського окружного адміністративного суду від 01.04.2016 у справі №810/443/16 задоволено позов фізичної особи Джуль Андрія Івановича та скасовано постанови Відділу державної виконавчої служби Бучанського міського управління юстиції Київської області від 21 жовтня 2015 року про стягнення виконавчого збору у розмірі 8275, 14 грн. та від 04.12.2015 про стягнення витрат на проведення виконавчих дій в сумі 100,00 грн. у виконавчому провадженні № 48764497, у зв'язку з несвоєчасним направленням ВДВС

боржникові постанову про відкриття виконавчого провадження.

Натомість, Київський апеляційний адміністративний суд в ухвалі від 13.06.2016 зазначив, що оскільки позивач є боржником у виконавчому провадженні, в межах якого винесено постанову про стягнення з нього виконавчого збору, а предметом оскарження є постанови державного виконавця, прийняті у ході виконання постанови у справі № 367/736/14-ц, виданої 17.06.2015 Ірпінським міським судом Київської області в рамках цивільного судочинства, колегія суддів, з урахуванням правової позиції Верховного Суду України, дійшла висновку про неможливість розгляду даної справи в порядку адміністративного судочинства. У зв'язку з цим провадження у справі було закрито.

Ще одним прикладом виникнення суперечностей при визначенні підвідомчості справ досліджуваної категорії є справа №810/3344/16.

Так, до Київського окружного адміністративного суду звернулось Публічне акціонерне товариство "Державний ощадний банк України" з позовом до Києво-Святошинського районного відділу державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції в Київській області про визнання протиправними дій та бездіяльності, скасування рішень та розпорядження, і зобов'язання вчинити певні дії.

Під час вирішення питання про відкриття провадження у цій справі судом було встановлено, що 12.09.2013 державним виконавцем ВДВС Києво-Святошинського районного управління юстиції відкрито виконавче провадження ВП №39815759 з примусового виконання виконавчого листа у цивільній справі №2-1008/1445/12, виданого Васильківським міськрайонним судом Київської області, про стягнення з Лабортаса В.В на користь ПАТ "Державний ощадний банк України 2910123,76 грн.

20 вересня 2013 року ВП №39815759 приєднано до зведеного виконавчого провадження ВП №44190527, до складу якого входили:

- виконавче провадження ВП №31661749 з примусового виконання виконавчого листа у цивільній справі № 2-1914 від 28.02.2012, виданого Васильківським міськрайонним судом Київської області, про стягнення із Лабортаса В.В. на користь Величка П.П. 275543,97 грн.;

- виконавче провадження ВП №42206480 з примусового виконання виконавчого листа у цивільній справі № 1008/3023/12 від 29.01.2014, виданого Васильківським міськрайонним судом Київської області, про стягнення із Лабортаса В.В. на користь Рябенка О.В. 29060,28 грн.;

- виконавче провадження ВП №31381950 з примусового виконання виконавчого листа у цивільній справі № 2п-9/2012 від 09.02.2012, виданого Васильківським міськрайонним судом Київської області, про стягнення із Лабортаса В.В. на користь Рябенка О.В. 447078,89 грн.;

- виконавче провадження ВП №32518262 з примусового виконання виконавчого листа у цивільній справі № 2-3520 від 04.05.2012, виданого Солом'янським районним судом м. Києва, про стягнення із Лабортаса В.В. на користь Рябенка О. В. 513126,37 грн.

21 жовтня 2014 року виконавчі провадження № 31661749, № 42206480, № 31381950, №32518262 були завершені з підстав, передбачених пунктом 1 статті 47 Закону України "Про виконавче провадження".

Одночасно з ухваленням постанов про завершення вказаних виконавчих проваджень, державним виконавцем було ухвалено постанови про стягнення

виконавчого збору та витрат на проведення виконавчих дій, які виділені в окремі виконавчі провадження, а саме: №45220491, №45220583, №45221992, №45221949, №45222165, №45222017, №45221906, №45220658.

Надалі, виконавчі провадження щодо стягнення виконавчого збору та витрат на проведення виконавчих дій (№45220491, №45220583, №45221992, №45221949, №45222165, №45222017, №45221906, №45220658) та виконавче провадження № 39815759 (щодо стягнення з Лабортаса В.В на користь ПАТ “Державний ощадний банк України 2910123,76 грн.) були приєднані до зведеного виконавчого провадження №46033830.

Позивач не погоджувався з діями, рішеннями та бездіяльністю відповідача, що вчинені в рамках виконавчих проваджень №44190527, №46033830, а також у виконавчих провадженнях №45220491, №45220583, №45221992, №45221949, №45222165, №45222017, №45221906, №45220658, що полягають у відокремленні виконавчих проваджень про стягнення виконавчого збору в окремі виконавчі провадження, виділення виконавчих проваджень зі складу зведеного виконавчого провадження №44190527 та приєднання виконавчих проваджень до новоутвореного зведеного виконавчого провадження 46033830, відкриття виконавчих проваджень №45220491, №45221992, №45222165, №45221906, а також з діями щодо неналежного розподілу коштів, одержаних внаслідок реалізації майна боржника, в рамках зведеного виконавчого провадження №44190527.

Таким чином, судом встановлено, що позивач не погоджується з рішеннями, діями та бездіяльністю державного виконавця, що вчинялись ним у ході примусового виконання виконавчих листів, що були видані Васильківським міськрайонним судом Київської області та Солом'янським районним судом міста Києва.

Отже, оскільки оскаржувані позивачем рішення, дії та бездіяльність прийняті (вчинені) відповідачем при виконанні зведених виконавчих проваджень щодо примусового виконання рішень Васильківського міськрайонного суду Київської області та Солом'янського районного суду міста Києва, прийнятих за правилами Цивільного процесуального кодексу України, а також з огляду на ту обставину, що позивач є стороною (стягувачем) у зведених виконавчих провадженнях, в рамках яких державним виконавцем прийняті оскаржувані рішення та вчинені протиправні, на думку позивача, дії та бездіяльність, суд дійшов висновку, що даний позов не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства та підлягає розгляду судом, що видав виконавчий документ.

Водночас, зі вказаною правовою позицією не погодився Київський апеляційний адміністративний суд, який ухвалою від 22.12.2016 скасував ухвалу КОАС від 24.10.2016 та направив справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

При цьому, суд апеляційної інстанції при мотивуванні своєї правової позиції послався на пункт 6 Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України “Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби” від 13.12.2010 року №3, в якій зазначено, що юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи з приводу оскарження постанов державного виконавця про стягнення виконавчого збору, витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій і накладенням штрафу, прийнятих у виконавчих провадженнях щодо примусового виконання усіх виконавчих документів незалежно від того, яким органом, у тому числі судом якої юрисдикції, вони видані.

За таких обставин, Київський апеляційний адміністративний суд зауважив, що оскільки виконавчі провадження ВП №№45221992, 45222165, 45221906, 45220491 щодо стягнення з Лабортаса В.В виконавчого збору та виконавче провадження ВП № 39815759 щодо стягнення з нього на користь ПАТ «Державний ощадний банк України боргу у сумі 2910123,76 грн. приєднано до зведеного виконавчого провадження ВП №46033830, даний спір має розглядатись адміністративним судом у встановленому Кодексом адміністративного судочинства України порядку.

Водночас, прикладом вірного визначення Київським окружним адміністративним судом підвідомчості при розгляді справ досліджуваної категорії є ухвала від 11.05.2016, якою було закрито провадження у справі №810/5787/15 про оскарження постанови ВДВС Березанського міського управління юстиції у Київській області про стягнення з боржника виконавчого збору.

Так, судом було встановлено, що спірна постанова була винесена в межах виконавчого провадження ВП №33289149, відкритого на підставі виконавчого листа №2-4603/11, виданого 28.02.2012 року Печерським районним судом м. Києва про стягнення з ТОВ «Добробут» на користь ПАТ «Укрсиббанк» споживчого кредиту, тобто на підставі рішення, ухваленого за правилами ЦПК України, у редакції 2004 року.

Суд зазначив, що спірні правовідносини виникли щодо дій державного виконавця про стягнення виконавчого збору та відкриття виконавчого провадження з його стягнення. З позовом на ці дії звернулося ТОВ «Добробут», яке було стороною у спорі, що вирішувався місцевим загальним судом. На підставі рішення цього суду було відкрито виконавче провадження про стягнення присудженої суми та виконавчого збору.

Враховуючи вищевикладене, вбачається, що незгода сторони з діями державного виконавця у виконавчому провадженні, відкритому за виконавчим документом, виданим місцевим загальним судом, не може бути предметом розгляду за правилами КАС України, що, як наслідок, не може вважатися «судом, встановленим законом», у розумінні частини першої статті 6 Конвенції суд, який розглянув справу не своєї юрисдикції.

З такою правовою позицією погодився Київський апеляційний адміністративний суд, який ухвалою від 11.05.2016 залишив без змін рішення суду першої інстанції.

Прикладом вірного визначення юрисдикції по розгляді відповідних спорів є також ухвали КОАС від 20.10.2016 у справі №810/2814/16 та від 25.10.2016 у справі №810/2979/16, якими відмовлено у відкритті провадження у справі. Вказані ухвали були залишені без змін ухвалами Київського апеляційного адміністративного суду від 20.10.2016 та від 25.10.2016 відповідно.

Висновки.

З урахуванням викладеного можна зробити висновок, що судді Київського окружного адміністративного суду у своїй правозастосовній діяльності дотримуються принципів адміністративного судочинства, зокрема, принципу законності, згідно з яким суд вирішує справи відповідно до Конституції, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також застосовує інші нормативно-правові акти, прийняті відповідним органом на підставі, у межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України.

В переважній більшості судді, за результатом повного та ретельного вивчення обставин справи, приймають законні та обґрунтовані рішення у справах досліджуваної категорії, застосовуючи при цьому норми загального та спеціального законодавства у сфері виконавчого провадження, а також напрацьовану судову практику, зокрема, Верховного Суду України, що підтверджується незначною кількістю скасованих рішень за наслідками апеляційного перегляду.

Водночас, динамічність розвитку відносин у сфері виконавчого провадження, зміна профільного законодавства (з 05.10.2016 набрав чинності новий Закон України «Про виконавче провадження» №1404 від 02.06.2016), а також виникнення принципово нових правових позицій Верховного Суду України, потребують постійного вдосконалення суддями своїх знань, обговорення проблемних питань на зборах суддів, що сприятиме оперативності та ефективності розгляду справ.

Суддя

Дудін С. О.